

Udfordringsbilledet for Nordjylland

- og forslag til mulige anbefalinger

Udfordringsbilledet blev diskuteret på Vækstforums strategiseminar den 14. maj 2014 og er sidenhen redigeret og tilføjet nye anbefalinger om infrastruktur, energi, miljø og attraktivitet.

Udfordringsbilledet opsamler anbefalinger fra både interne og eksterne analyser, der sammenholdt med den nordjyske SWOT-analyse viser et regionalt perspektiv på de udfordringer og muligheder som Nordjylland står over for.

Det er hensigten at udfordringsbilledet skal danne udgangspunkt for en diskussion af mulige anbefalinger, som siden kan sammenfattes og grupperes i relevante indsatsområder i den nye vækst- og udviklingsstrategi.

Anbefaling 1a: Understøt udvikling i erhverv med potentialer i yderområder

Vækst i erhverv, der har naturgivne forudsætninger for at ligge uden for byerne, kan være med til at fastholde erhvervsudvikling og modvirke noget af affolkningen fra yderområderne. Det gælder især turisme, klima/energi og fødevarer, men også mere generelt for fagene industri og håndværk.

Kilder: DI: "Et synligt, attraktivt og åbent Danmark", Regeringens vækstplan for Turisme og oplevelse, samt Danske Regioner

Anbefaling 1b: Tiltræk udenlandsk arbejdskraft

Nordjylland har formået at tiltrække mere arbejdskraft fra udlandet de senere år. Højt kvalificeret udenlandsk arbejdskraft skaber og fastholder arbejdspladser, både fordi det begrænser udflytning af videnstunge arbejdspladser og fordi ansættelser af højtuddannede trækker andre medarbejdere med, der supplerer den højtuddannede. Der bør derfor være fokus på, at virksomhederne forstår potentialet i højtuddannede udlændinge og at der gøres nok at tiltrække udenlandske talenter.

Kilder: DI: "Højtuddannede udlændinge øger produktiviteten og væksten i Danmark", CEBR: "Produktivitet og videreg. udd." og Produktivitetskommissionen

Anbefaling 1c: Motivér virksomheder i yderområder til at samarbejde med universiteter

Blandt de nordjyder, der vælger at blive i regionen efter endt universitetsuddannelse, bosætter de fleste sig i Aalborg, selvom de kommer fra andre af regionens kommuner. Det er naturligt, at der sker en centralisering af højtuddannede omkring et universitet og de bedre jobmuligheder, der er i større byer, men det er stadig relevant at arbejde for at gøre koncentrationen mindre og sikre kvalificeret arbejdskraft og bedre jobmulighederne i resten af regionen. Det kan gøres ved at motivere virksomheder i yderområder til at samarbejde med universitetet og med studerende.

Kilder: SBI: "Tilflytning til yderområder: forandring, integration og strategier", AE: "Folk i job flytter til storbyområderne" og AAU: "Aalborg Universitets bidrag til udvikling i Region Nordjylland"

Anbefaling 1h: Understøt behovet for specialiseret arbejdskraft i alle regionens kommuner

Nordjyske erhverv med behov for specialiseret arbejdskraft flytter nærmere Aalborg. Fx har sundhedsteknologiske virksomheder, der ligger ugunstigt i forhold til infrastrukturen, problemer med at rekruttere arbejdskraft. Ligeledes har IKT-virksomheder i stigende grad været nødt til at flytte efter den kompetente arbejdskraft, fordi det er svært at tiltrække specialiseret arbejdskraft til regionen og i særdeleshed til regionens yderområder.

Kilde: BrainsBusiness: "It erhvervene i tal 2014", "Fremkom II" og DAMVAD: "Sundhedsteknologi i Nordjylland"

**Udfordring 1:
Sikre adgang til kvalificeret arbejdskraft og jobs i Nordjylland og alle regionens kommuner**

Der bliver færre i den erhvervsaktive alder, både fordi befolkningen aldres og fordi der sker en fraflytning fra Nordjylland. Samtidig bliver der stadig færre i yderområderne, fordi flere, især de højtuddannede, bosætter sig nær Aalborg, ligesom virksomheder koncentrerer omkring de store transportkorridorer.

Anbefaling 1d: Fasthold typer af dimittender, som erhvervslivet får brug for

AAU tiltrækker studerende fra hele Nordjylland, andre regioner og udlandet. I alt er 15.000 indskrevet alene i Aalborg-afdelingen, hvoraf 7.500 er tilflyttede studerende. Selvom mere end halvdelen af alle dimittender flytter fra regionen efter endt uddannelse, er det positivt, at Universitetet er eftertragtet og at de unge rejser ud og bliver ambassadører for Nordjylland. Men der bliver behov for at fastholde flere dimittender. Et større regionalt arbejdsmarked for højtuddannede kan bremse fraflytningen, men det er ikke realistisk, at det nordjyske arbejdsmarked bliver stort nok til at aftage alle dimittender. Derfor skal indsatsen baseres på virksomhedernes behov og universitetets specialiseringer.

Kilde: AAU: "Aalborg Universitets bidrag til udvikling i Nordjylland"

Anbefaling 1g: Frem den digitale infrastruktur

Der er områder i Nordjylland, hvor adgangen til bredbånd med høje hastigheder er begrænsede. Hurtige bredbåndsforbindelser og mobildækning er et vigtigt fundament for produktivitet og vækst, ligesom det kan være med til at sikre erhvervsliv og arbejdskraft i yderområder gennem muligheden for fx at arbejde hjemmefra og starte egen virksomhed. Kommunerne skal derfor have gode rammer til at skabe en koordineret indsats, der øger dækningen til gavn for turisme, fødevarer og andre erhverv beliggende uden for byerne.

Kilder: Vækstteam for IKT og digital vækst og BrainsBusiness: "Bredbånd i Region Nordjylland"

Anbefaling 1f: Løft flere ufaglærte til faglærte

Region Nordjylland kommer til at mangle faglært arbejdskraft i fremtiden, ligesom der bliver færre jobs til ufaglærte - en problematik, der også gælder i yderområderne. Omskoling af ufaglærte til faglærte gavner både produktiviteten, yderområderne og mindsker ledigheden.

Kilde: "FremKom II"

Anbefaling 1e: Styrk tiltrækningen af højtuddannede og talenter til regionen ved at fokusere på bosætningspræferencer

Højtuddannede og talenter tiltrækkes af byer og områder med særlige kvaliteter i forhold til at bo og leve, og nogle analyser peger på, at arbejdspladserne, i en vis udstrækning, følger efter, i stedet for omvendt.

Kilde: "North Denmark Region RIS3"

Sundheds- og velfærdsteknologi

Vi står over for samfundsmæssige udfordringer, som kræver nye løsninger i den offentlige sektor, og nordjyske virksomheder inden for sundheds- og velfærdsteknologi, kan være med til at udvikle produkter og services til dette behov. I den forbindelse er det afgørende, at den offentlige efterspørgsel øges og at der samarbejdes tæt med virksomhederne i udviklingen. Vækstforum bør derfor samarbejde med sundhedsadministrationen om at dette. Specielt det kommende sygehusbyggeri rummer et stort potentiale i den henseende. Vi bør desuden styrke de regionale netværk og klynger og have fokus på, at de sundhedsteknologiske virksomheder øger deres eksport. Fx er der store eksportmuligheder, hvis nordjyske virksomheder kan løse udfordringer på kronikerområderne med telemedicin. Vi bør derudover sikre adgang for de sundhedsteknologiske virksomheder til finansiering, også når der går lang tid fra idé til løsningen kan bringes på markedet, ligesom de sundhedsteknologiske virksomheder efterspørger adgang til at teste og afprøve deres løsninger og produkter i regi af sygehuset. Endelig skal vi tiltrække specialister, specielt til virksomheder placeret uden for de infrastrukturelle transportårer.

Kilder: Regeringen: "Vækstplan for sundheds- og velfærdsløsninger", KMD: "Kronisk sygdom - en digital samfundsdiagnose", DAMVAD: "Sundhedsteknologi i Region Nordjylland," DAMVAD: "Velfærdsteknologi i Region Nordjylland og "North Denmark Region RIS3"

Turisme og oplevelse

Bynær turisme indeholder vækstpotentia-ler. Det handler om at øge serviceniveauet og tiltrække købestærke turister fra især Rusland og Kina. Kyst- og naturturisme kan være med til at fastholde en vis erhvervsudvikling i yderområderne, men det kræver at kvaliteten af turismeproduktet forbedres. Branchen består typisk af mange mindre virksomheder, der ofte har begrænsede resurser til nytænkning, synliggørelse og kompetenceudvikling. Der er derfor behov for samarbejde og netværksdannelse, rådgivning til SMV'er om hvordan deres innovative udvikling kan styrkes, et uddannelsesløft, samt strategier, der sætter fælles mål og visioner, så de mange initiativer ikke modarbejder hinanden.

Kilder: Regeringen: "Vækstplan for turisme og oplevelse", DI: "Et synligt, attraktivt og åbent Danmark", Norden: "Inspirationskatalog - gode eksempler på bæredygtig og innovativ turismeudvikling i nordiske yderområder"

Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)

IKT området har et stærkt udgangspunkt for at fastholde og udbygge sin styrkeposition, da erhvervet er organiseret i en af de mest succesrige klynger i Danmark og AAU er Danmarks største IKT Universitet. For at erhvervet fortsat kan vokse er der behov for en indsats, der tiltrækker specialister, ligesom der skal skabes adgang til højhastighedsbredbånd i hele regionen. Endelig er der et uundnyttet potentiale i IKT-virksomheder i forhold til at gøre løsninger udviklet til det offentlige til eksportsucceser.

Kilde: "Vækstteam for IKT og digital vækst"

Udfordring 2: Udnytte regionale styrker inden for eksisterende erhverv og teknologier

Nordjylland har en række styrkepositioner og erhverv, som ved gode rammevilkår kan skabe fornyet vækst, internationalisering og udvikling i regionen.

Fødevarer og fødevareteknologi

Det globale marked for fødevarer og fødevareteknologi er i hastig vækst. Der er brug for en erhvervsrettet indsats, hvor sektoren udvikles i forhold til eksport og eksportparathed, så virksomhedernes konkurrenceposition styrkes på eksisterende og nye markeder. Inden for akvakultur bør der etableres et samarbejdsnetværk mellem forsknings- og undervisningsmiljøer og teknologi- og primærproducenter, om at fremme en bæredygtig udvikling.

Kilde: Regeringen: "Vækstplan for fødevarer" og Interimbestyrelsens arbejde for konkretisering af Fødevarerindsats: "Nordjysk fødevarer erhverv".

Energiteknologi

Vedvarende energi kan blive en stor vækstgenerator, fordi Nordjylland har enestående rammer i form af bølgeenergi, vindkraft og biomasse og fordi der er styrkepositioner på AAU og i erhvervslivet. Der er potentiale for at skabe vækst og arbejdspladser - både i den traditionelle produktion og i de videnstunge funktioner. Innovations-, demonstrations- og testfaciliteter og samspil af offentlig og privat finansiering er oplagte indsatser. Der er også potentiale for at få vækst og beskæftigelse ud af den grønne omstilling af bygningsmassen. Eksport af energiteknologi vedr. vindmøller, boreplatforme, solceller, pumper m.m. bør understøttes og udbygges.

Kilde: Regeringen: "Vækstplan for energi og klima" og EnergyVision: "Kortlægning af de nordjyske energierhverv"

Det Blå Nordjylland

Der er vækstpotentia-ler i områder af Det Blå Nordjylland. Maritime klima-, miljø- og sikkerhedskrav, samt stigende brændstofpriser giver muligheder for Nordjylland, der står stærkt på maritimt udstyr og løsninger inden for grøn omstilling, grøn transport, ophugning og genanvendelse. Vi kan understøtte vækstmulighederne ved at skabe adgang til testfaciliteter for nye teknologier. Vi bør ligeledes sikre, at arbejdskraften har de fornødne kompetencer bl.a. ved at tilskynde til at benytte efter- og videreuddannelse og ved at uddannelsesinstitutioner samarbejder med virksomheder, så kurser og uddannelser indeholder viden om og problemstillinger fra de nordjyske styrkepositioner. Logistik er også et område i vækst og med stort potentiale. Kattegat-Skagerrak er et af de mest besejlede stræder i verden, og de nordjyske havne ligger strategisk godt til at levere logistikløsninger. Derudover skal det gøres lettere for virksomheder at danne netværk og deltage i en klynge, bl.a. for at den nordjyske knowhow og faciliteter kan markedsføres internationalt. Endelig er der stigende dokumentationskrav til underleverandørers kompetencer og certificeringer fra især offshoreindustrien, som virksomhederne skal klædes på til at imødekomme.

Kilder: Regeringen: "Vækstplan for Det Blå Danmark", Oxford Research: "Det blå Danmark - arbejdskraft-, kompetence- og uddannelsesbehov og NIRAS: "Det Blå Nordjylland"

Anbefaling 3a: Fasthold og frem grundlaget for en innovativ industriproduktion

Industrien har potentialer for vækst. De seneste ti år har fremstillingsvirksomheder udvist stor innovationsevne og løftet produktiviteten gennem løbende tilpasning til konkurrencevilkårene, fokus på kunderettet innovation og indtrængning på nye markeder. Vi skal støtte virksomhederne til at gennemføre kunde/leverandør innovationsprojekter, hvilket tillige kan styrkes gennem et strategisk funderet kobling til internationale klynger, for dermed at få adgang til markeder og knowhow. Endvidere bør teknologisk innovation kobles med servicemodeller.

Kilde: REGLAB: "Fremtidens Industri", Styrelsen for Forskning og Innovation: "De skjulte helte - produktivitetssucceser i dansk industri og Jyllandsposten: "De gamle kan endnu"

Anbefaling 3b: Flere test- og demonstrations-faciliteter

Områderne energiteknologi, sundhedsteknologi og de grønne forretningsområder af det blå Nordjylland efterspørger bedre adgang til test- og afprøvningsfaciliteter, så virksomheder kan få testet og afprøvet deres løsninger.

Kilde: NIRAS: "Det Blå Nordjylland", DAMVAD: "Sundhedsteknologi i Nordjylland" og EnergyVision: "Kortlægning af de nordjyske energierhverv"

Anbefaling 3c: Frem innovation gennem offentligt -privat samarbejde

Vi skal opbygge en kompetence i at gøre det offentlige og private bedre til at udvikle og kvalificere samarbejde om offentligt-privat innovation. Vi kan øge innovationskraften gennem offentligt indkøb og samarbejde. Særligt den nye sundhedsstruktur rummer potentialer for innovative løsninger inden for byggeri, sundhedsteknologi- og udstyr.

Kilder: DAMVAD: "Sundhedsteknologi i Region Nordjylland", "LAB X- foranalyse", NIRAS: "Grøn erhvervsudvikling i kvalitetsfunds- byggerierne" og "North Denmark Region RIS3"

Anbefaling 3d: Flere højtuddannede i virksomhederne

Den viden, der skabes på universiteterne, spredes til erhvervslivet, bl.a. via de dimitterende uddanner. I Nordjylland er der færre højtuddannede i det private erhvervsliv end i hele landet, og hele landet ligger under OECD-niveau. Der er brug for en koordineret virksomhedsnær indsats, der har virksomhedens vækst som det primære formål. Det skal blive tydeligt for virksomhederne, hvor de skal henvende sig, uanset om det drejer sig om udviklingsmuligheder, kapitaltilførsel eller ny arbejdskraft.

Kilde: CEBR: "Produktivitet og vidergående uddannelse", FREMKOM 2", AC: "Virksomheder i vækst" og DAMVAD: "Sammenhæng for vækst"

Anbefaling 3h: Serviceerhverv, der orienterer sig mod hjemmemarkedet, skal være mere innovative

60 pct. af nordjyderne i den private sektor, er beskæftiget i serviceerhvervene. En andel der har været stigende i flere årtier. Derfor har det stor betydning som sådan, når serviceerhverv, der retter sig mod hjemmemarkedet, kun har ringe evne til at løse sine opgaver på en smartere og mere effektiv måde end hidtil. Der er derfor et potentiale i at øge innovationen i disse serviceerhverv. En højere produktivitet servicesektoren, vil også forbedre andre branchers vilkår fundamentalt. Vi skal derfor motivere lokale servicevirksomheder til at innovere og satse på virksomheder, der har udvist potentiale og vilje til vækst, og skabe betingelserne for at disse hurtigt kan vokse.

Kilde: Produktivitetskommissionen

Anbefaling 3g: Skab nye nichemarkeder ved at kombinere forskellige nordjyske styrkeområder

Der kan skabes nye niches ved at se på tværs af de nordjyske styrkeområder inden for traditionelle erhverv og kombinere dem med højteknologiske styrkeområder, fx turisme og sundhed (health tourism), IKT og turisme, byggeri og energi. Det arbejde kan i mange tilfælde ske inden for, og i samarbejde mellem klynger.

Kilde: "North Denmark Region RIS3"

Anbefaling 3f: Styrk innovationssamarbejdet i klyngerne

Nordjyske virksomheder har mindre samspil med leverandører og udenlandske aktører end de øvrige regioner. Et samspil mellem virksomheder og deres leverandører, konkurrenter og andre virksomheder fra samme branche, er typisk en indikation af, at der er velfungerende klynger. Vi bør derfor understøtte en udvikling mod stærkere klynger og mere samarbejde med leverandører og konkurrenter.

Kilde: Oxford Research: "Klynger skaber vækst, innovation og arbejdspladser"

Anbefaling 3e: Skab incitamenter for innovationssamarbejde mellem universiteter og virksomheder, fx inden for klima og energi

Virksomheder, der samarbejder med universiteter eller deltager i klynger, er mere innovative og tilbøjelige til at udvikle produkter med høj nyhedsgrad. Vi skal skabe incitamenter for innovationssamarbejde mellem universiteterne og virksomhederne om erhvervsmæssig nyttiggørelse af den viden, der skabes på universitet. Her kan der indhentes inspiration fra en række gode eksempler på eksisterende samarbejder, inden for inden for klima- og energiteknologi.

Kilde: "North Denmark Region RIS3", Produktivitetskommissionen, AAU: "Aalborg Universitets bidrag til udvikling i Nordjylland" og Oxford Research: "Klynger skaber vækst, innovation og arbejdspladser"

Udfordring 3: Øge erhvervslivets innovationskapacitet

Innovation er en forudsætning for produktivitet og vækst, men mange virksomheder kæmper for at komme fri af krisen og skabe fornyet vækst. Nordjylland er særlig udfordret af, at erhvervslivet investerer meget lidt i forskning og udvikling.

Anbefaling 4a: Skab flere vækstiværksættere gennem et målrettet branchefokus

Den branche en iværksætter etablerer sig i, har stor betydning for om virksomheden udvikler sig til en vækstvirksomhed, som ikke nødvendigvis hænger sammen med branchens vækst i almindelighed. Sandsynligheden for at en virksomhed udvikler sig til vækstiværksætter er større, hvis virksomheden starter op inden for traditionel fremstilling, og lavere inden for bygge-anlæg, detailhandel og engros-handel.

Kilde: Rockwoolfonden: "Jagten på fremtidens nye vækstvirksomheder"

Anbefaling 4b: Påvirk lysten til iværksætteri

Sammenlignet med lønmodtagere, er iværksættere mere ambitiøse og konkurrence-mindede. Begge faktorer der til en vis udstrækning kan påvirkes fx via virksomhedsbesøg hos succesfulde iværksættere, mentorer eller gennem skolegang.

Kilde: DEA: "Holdninger og iværksættere"

Anbefaling 4c: Flere højtuddannede iværksættere

De mest succesfulde iværksættere er dem, som både har en lang videregående uddannelse, erhvervs erfaring og ansætter nogle med udenlandsk baggrund. Det er fordi, de højtuddannede er gode til at finde væksthuller i markedet, begå sig globalt og tiltrække venturekapital, når den nystartede virksomhed skal vokse. Lavt uddannede og uuddannede iværksættere starter derimod ofte kloner af firmaer, der allerede er på markedet. Vi skal derfor motivere højtuddannede med erfaring til at starte egen virksomhed og sikre rådgivning og vejledning, der kvalificerer deres ide til at tiltrække risikovillig kapital.

Kilder: AC: "Virksomheder i vækst", Mandag morgen: "Høj uddannelse giver mere solide iværksættere" og Rockwoolfonden: "Jagten på fremtidens nye vækstvirksomheder"

Anbefaling 4h: Styrk nye virksomheders overlevelse og vækst ved at satse på spin-offs

Iværksættere, som udspringer af succesfulde virksomheder, har større overlevelse og vækst end andre iværksættere, bl.a. fordi de har brancheerfaring. Da spin-off virksomhederne desuden ikke baserer deres forretning på innovationer eller ideer fra modervirksomheden som man måske kunne formode, er der en klar samfundsgavnlig effekt ved at fremme denne type iværksætteri.

Kilde: Rockwoolfonden: "Jagten på fremtidens nye vækstvirksomheder"

Udfordring 4: Skabe flere nye virksomheder med vækstpotentiale: Mod et mere dynamisk erhvervsliv

Opstart og ophør af nye virksomheder, samt skift i markedandele, skaber et dynamisk erhvervsliv, der er afgørende for produktivitet, ligesom det udfordrer de eksisterende virksomheder og presser dem til at effektivisere og forny sig. I Nordjylland er der for få iværksættere, og deres evne til at vækste kan blive bedre.

Anbefaling 4d: Mere målrettede og differentierede tilbud

En spørgeskemaundersøgelse peger på, at erhvervsfremmesystemet kan blive bedre til at målrette tilbud til forskellige typer af virksomheder. Der skal tænkes i ikke at behandle alle nye virksomheder ens. Målret både på branche, internationaliseringsmuligheder, erhvervs erfaring og iværksættererfaring.

Kilde: DAMVAD: "Nem Vækst?"

Anbefaling 4g: Virksomheder, der vil investere i vækst skal have bedre finansieringsmuligheder

Mangel på finansiering kan være forklaringen på, at danske iværksættere har svært ved hurtigt at opskalere. En udfordring, der er blevet større over krisen, hvor også etablerede virksomheder har svært ved at finansiere innovative investeringer. Vi skal derfor sikre adgang til lån og kapital, herunder kompetent kapital, hvor ledelseskompetencer følger med kapitaltilførslen.

Kilde: Produktivitetskommissionen. DAMVAD: "Sundhedsteknologi i Nordjylland", Styrelsen for Forskning og Innovation: "De skjulte helte - produktivitetssucceser i dansk industri" og DAMVAD: "Sammenhæng for vækst"

Anbefaling 4f: Tilbyd rådgivning med globalt fokus

Danske iværksættere kan have svært ved at blive vækstvirksomheder, fordi det danske hjemmemarked er lille. Derfor er det vigtigt at rådgivning til iværksættere også har fokus på eksport og international markedsorientering allerede fra start - et behov, der slås fast i en undersøgelse blandt nordjyske virksomheder.

Kilde: DAMVAD: "Sammenhæng for vækst" og Produktivitetskommissionen

Anbefaling 4e: Iværksætterindsatsen bør være langsigtet og tålmodig

Uddannelse i iværksætteri på universitet øger antallet af etableringer, men ikke deres overlevelse og vækst. Succesrige nye vækstvirksomheder startes derimod af folk med erfaring inden for branchen. Vi skal derfor have fokus på en mere langsigtet indsats, hvor perioder som lønmodtager, kan være et vigtigt skridt på vejen mod en succesfuld iværksættertilværelse, ligesom vi, i den øvrige iværksætterindsats, skal identificere iværksættere der har potentielle til ikke blot at overleve, men også skabe vækst.

Kilder: AAU: "Aalborg Universitets bidrag til udvikling i Region Nordjylland" og Produktivitetskommissionen

Anbefaling 5a: Flere skal have en ungdomsuddannelse

Der er sammenhæng mellem folkeskoleelevers færdigheder og et lands produktivitet. Samtidig er kvalifikationer fra grundskolen en indikator for, hvordan det går de unge videre i uddannelsessystemet. Derfor er det problematisk, at for mange nordjyske unge, især fra yderområderne, har utilstrækkelige forudsætninger til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Fra Vækstforums side bør der være fokus på at højne aktiviteterne inden for forberedende undervisning til unge uden uddannelse, fordi det har vist sig at være et effektivt middel til at opnå en ungdomsuddannelse.

Kilde: Produktivitetskommissionen og "Nordjysk Uddannelsesindblik"

Anbefaling 5b: Flere skal vælge en erhvervsuddannelse

Unge skal vejledes til at vælge en erhvervsuddannelse, helst inden for brancher, hvor der er udsigt til mangel på arbejdskraft. Vækstforum skal derfor være på forkant med, hvilke fremtidige behov virksomhederne har. Der skal sættes samlet og massivt ind for at øge kvaliteten af erhvervsuddannelserne og udvikle et brand, der kan tiltrække dygtige unge. Samtidig bør der sættes på at videreudvikle de dygtige eleveres håndværksmæssige talent og motivation herfor.

Kilde: Produktivitetskommissionen. "Uddannelsesindblik". Styrelsen for Forskning og Innovation: "De skjulte helte- produktivitetssucceser i dansk industri"

Anbefaling 5c: Løft ufaglærte til faglærte

Der bliver mangel på faglærte, samtidig med at der bliver færre jobs til ufaglærte. Fx er faglærte en kernearbejdskraft og en innovationsresurse i industrien. Erhvervsskolerne kan blive en bedre kompetencepartner til industrien, ved at tilbyde uddannelser, der fagteknologisk er på højde med de krav industrien stiller.

Kilder: "FremKom 2", Beskæftigelsesrådet Nordjylland: "Analyserapport 2014", Styrelsen for Forskning og Innovation: "De skjulte helte- produktivitetssucceser i dansk industri"

Anbefaling 5h: Smidigere overgang til videregående uddannelser

Ungdomsuddannelserne skal stemme overens med de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger og med de faglige krav, der stilles på videregående uddannelser. I dag tager for mange et suppleringskursus efter gymnasiet. De studierende skal tilskyndes til at vælge jobrettede uddannelser, fx ved at skabe synlighed om vækstområder.

Kilde: Produktivitetskommissionen.

**Udfordring 5:
Sikre at de kompetencer befolkningen tilegner sig i uddannelsessystemet, matcher de kompetencer som virksomhederne efterspørger**

En bedre uddannet arbejdsstyrke er hurtigere til at anvende ny eller eksisterende viden til at forbedre produkter, arbejdsgange eller organisation. Det giver højere produktivitet og mere innovation. Men der er et vist mismatch mellem erhvervslivets fremtidige behov og uddannelsernes værdi. Allerede nu oplever flere virksomheder mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Anbefaling 5d: Flere unge skal opnå en erhvervsuddannelse

Frafaldet på erhvervsuddannelserne er højt. Én årsag er manglen på praktikpladser inden for nogle områder. Samtidig har mange været i praktik på skole frem for i virksomhed. Det bør derfor efterstræbes at elever kommer i ordinær praktik på virksomheder, eller tilknyttes virksomheder gennem praktikcentrene, som en del af fokuset på at skabe balance i udbud og efterspørgsel på praktikpladser. Ligeledes skal virksomhedernes samsynsindsats, i forhold til at tilbyde praktikpladser, stimuleres. På erhvervsskolerne er gennemførelsesalderen 28, på trods af, at det er en ungdomsuddannelse. Måske skal målsætningen om at 95 pct. skal have en ungdomsuddannelse præciseres med, at det skal ske, inden de fylder fx 25.

Kilder: DEA, maj 2014: "Om frafald på erhvervsuddannelserne", Danske Regioner: "Et arbejdsmarked rustet til fremtiden", "Nordjysk uddannelsesindblik", Beskæftigelsesrådet Nordjylland: "Analyserapport 2014" og Produktivitetskommissionen

Anbefaling 5g: Videregående uddannelser skal trække nordjyske vækstområder ind i undervisningen

For mange bliver uddannet til områder med historisk høj ledighed. Fra Vækstforums side kan det sikres at AAU's samarbejde med erhvervslivet om at inddrage virksomheder, emner og eksempler fra nordjyske vækstbrancher i undervisning og studenterprojekter. Det gælder især inden for industri SMV'er, sundhedsteknologi og for det maritime område, hvor der ligeledes er behov for kurser og tilvalgsfag inden for grøn skibsfart.

Kilder: Produktivitetskommissionen, REGLAB: "Fremtidens Industri", NIRAS: "Det Blå Nordjylland"

Anbefaling 5f: Højtuddannede skal opkvalificeres til specialister

Nordjylland mangler specialister og kommer til at mangle flere i fremtiden. Det gælder i særlig grad inden for væksterhverv. Vi skal derfor opkvalificere nogle af de højtuddannede fra det private erhvervsliv. En anden mulighed er en specialistformidlingsordning, hvor SMV'er kan rekruttere specialister på midlertidig basis.

Kilder: NIRAS: "Det Blå Nordjylland" og REGLAB: "Fremtidens industri"

Anbefaling 5e: Flere faglærte skal videreuddannes

Der skal fortsat arbejdes med at synliggøre vejen fra erhvervsuddannelse til videregående uddannelse, ligesom undervisere fra videregående uddannelser bør inddrages i forløb på erhvervsskolerne. Blandt den faglærte arbejdsstyrke, er der folk, der kan løftes til et højtuddannet niveau. Koblingen har den særlige fordel, at virksomhederne kommer til at besidde højtuddannede med praktisk erfaring.

Kilder: "FremKom2" og "Nordjysk uddannelsesindblik"

Anbefaling 6a: Rådgivning til virksomheder med globalt potentiale

Der er et stort uudnyttet potentiale for at øge eksporten i SMV'er. Vi skal sikre rådgivning til mindre virksomheder omkring de juridiske udfordringer, der er forbundet med at eksportere. Vi skal nedbryde barrierer for at komme ind på fjernmarkeder ved offensiv brug af danske repræsentanter i udlandet, mentorer eller støtte til at gennemføre innovationsprojekter mellem danske leverandører og udenlandske kunder. Vi skal tilbyde internationaliseringsforløb for SMV'er. Fokus skal være på at opbygge internationaliseringskompetencer og på at hjælpe virksomhederne med forretningskoncepter, der kan skaleres internationalt.

Kilder: Produktivitetskommissionen, AC: "Virksomheder i vækst", REGLAB: "Fremtidens Industri", Styrelsen for Forskning og Innovation: "De skjulte helte - produktivitetssucceser i dansk industri"

Anbefaling 6b: Udvid samhandelshorisonter via fælles international markedsføring

Mindre virksomheder kan have svært ved at løfte opgaven med at markedsføre sine produkter og services i udlandet. Fx er der inden for det maritime område et stort potentiale i at hjælpe virksomhederne ud over de danske grænser, hvor efterspørgslen er størst og stigende. Der er derfor behov for fælles markedsføring i udlandet bl.a. gennem klynger og facilitering af netværksdannelse mellem virksomheder, der leverer til samme marked. Samarbejdsklynger kan ligeledes være effektivt i forhold til at skabe adgang til nye markeder.

Kilder: Produktivitetskommissionen og Nationalbankens bidrag hertil, NIRAS: "Det Blå Nordjylland", RegX: "Klynger skal da være internationale" og FI: "Strategi for samarbejde om Danmarks klynge og netværksindsats"

Anbefaling 6c: Udnyt muligheder for at kombinere traditionelle erhverv med fortællinger om nationale styrker

Nordjyske virksomheder, specielt inden for traditionelle erhverv, kan træde et skridt op i værdikæden, ved at blive bedre til at markedsføre sig på nationale historiske styrker, som eksempelvis kvalitet, sikkerhed og gastronomi i relation til fødevarer, arkitektur og design i relation til byggeri osv.

Kilde: "North Denmark Region RIS3"

Anbefaling 6h: Internationale studerende som brobyggere til nye markeder

Universitetet spiller en vigtig rolle i forhold til at tiltrække udenlandske studerende, hvoraf nogle vælger at gøre karriere i Nordjylland efter endt uddannelse. Erfaringer har vist, at de udenlandske kandidater ofte er brobyggere mellem nordjyske virksomheder og internationale markeder, og at nye virksomheder, der har en ansat med udenlandsk baggrund vokster mere.

Kilder: AC: "Ideer til at fremme produktiviteten i Danmark", DEA: "Udenlandske studerende skaber vækst" og AAU: "Aalborg Universitets bidrag til udvikling i Region Nordjylland"

Udfordring 6: Sikre en mere global arbejdskraft og et mere internationalt erhvervsliv

Arbejdskraft med international viden og erfaring kan yde et væsentligt bidrag til internationalisering af de nordjyske virksomheder og fremme af eksport. Ud over at øge produktiviteten, fremmer globalisering også innovationskraften, fordi virksomhedernes afkast af investeringer i innovation er større, jo større markeder. Derfor er international handel afgørende i en lille økonomi. I Nordjylland er der begrænset international orientering.

Anbefaling 6d: Synliggør nordjyske styrkepositioner og underbyg en mere global virksomhedsstruktur

Mere synlighed om Nordjyllands særlige erhvervs-mæssige styrker kan trække direkte investeringer fra udlandet til Nordjylland. Generelt gavner udenlandske virksomheder produktiviteten, fordi der i den opkøbte virksomhed overføres viden, kapital og teknologi, som ydermere kan have positive spillover effekter til andre virksomheder.

Kilde: Produktivitetskommissionen. NIRAS: "Det Blå Nordjylland".

Anbefaling 6f: Øg omfanget af både ind- og udgående højtuddannet arbejdskraft

I fremtiden bliver det afgørende, at vi dels kan tiltrække specialiseret arbejdskraft fra udlandet dels kan få danske højtuddannede til at søge ny viden og erfaringer ved at arbejde i udlandet. Der bør samarbejdes universiteterne om at tilbyde de studerende internationale, virksomhedsrettede forløb, der bygger oven på den faglige uddannelse og som kvalificerer til ansættelse i eksporterhverv. Der bør være fokus på formidling af kontakt mellem internationale studerende og nordjyske virksomheder. Endelig kan vi støtte en aktiv udveksling af kandidater mellem virksomheder og deres samarbejdspartnere og datter/moderselskaber i udlandet. På den måde kan de få erfaring i udlandet, som de måske tager med tilbage til regionen, da det kan formodes, at det er nemmere at tiltrække arbejdskraft fra udlandet, der har relation til Nordjylland, frem for nogle der ikke har.

Kilder: AC: "Virksomheder i vækst" og Rockwool Fonden: "Jagten på fremtidens nye vækstvirksomheder"

Anbefaling 6e: Mere åbenhed over for nye ideer udefra

Langt størstedelen af den teknologi, vi har i Danmark er kommet fra udlandet. Ligeledes har international inspiration været kilden til mange af de organisationsformer og arbejdsgange, der er fremherskende i vores virksomheder. Vilkkårene for internationalisering bør derfor have højt prioritet. Det drejer som international handel, udenlandske investeringer i Nordjylland og international mobilitet på arbejdsmarkedet og uddannelsesstederne.

Kilde: Produktivitetskommissionen

Anbefaling 7a: Arbejd aktiv med at fremme god mobilitet i Nordjylland

De 11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland har i mange år samarbejdet om at fremme god mobilitet i Nordjylland. Målet er at skabe balance mellem behovet for transport og den transport der udbydes via infrastruktur - veje, baner, bredbånd, havne, lufthavne - fly, færger, fragtruter og kollektiv trafik. Mobilitetsstrategien omfatter derfor ikke blot forbedringer af infrastrukturen, men også overvejelser over, hvordan den kollektive trafik og udbyggede informationssystemer eller bredbåndsforbindelser i yderområderne kan fremme mobiliteten i Nordjylland. Der er udarbejdet en skitse til en opdateret mobilitetsstrategi. Strategien behandler dels de kendte elementer som veje, baner og havne, men nu også nye områder som Smart Mobilitet, Grøn Transport og Digital Mobilitet. Målet er at skabe vækst og sammenhængskraft i hele Nordjylland, med Aalborg som regionens naturlige hovedby. En række af de tidligere aftalte strategipunkter er blevet realiseret, men mange er fortsat på vej. Det gælder bl.a. den 3. Limfjordsforbindelse, overtagelse af den regionale togkørsel og etablering af Aalborg Letbane. Det er tanken at kommunerne og Regionen skal følge strategien op med en række konkrete initiativer og at Staten understøtter strategien ved at investere i den overordnede infrastruktur.

Kilde: "Mobilitet i Nordjylland – de regionale prioriteter"

Anbefaling 7b: Fokuser på den 3. Limfjordsforbindelse og hovedakserne i regionen

Der bør vedtages en anlægslov, der disponerer midler til en statslig finansieret 3. Limfjordsforbindelse via Egholm vest om Aalborg. De tre nordjyske trafikakser, Hanstholm-Herning, Thisted-Aalborg og Fjerritslev-E45 (Hobro/Haverslev), skal styrkes, startende med de mest pressede dele. Ønsket om modulvogntog på de større nordjyske veje er ved at blive realiseret.

Kilder: "Mobilitet i Nordjylland – de regionale prioriteter", Vejdirektoratets konsolidering af trafikberegninger for en 3. Limfjordsforbindelse, Rambøll: Trafik- og erhvervsanalyse for 3. Limfjordsforbindelse, VVM-redegørelse for 3. Limfjordsforbindelse

Anbefaling 7h: Etablér en Smart Region

Anvend elementerne i Smart Mobilitet til etablering af en "Smart Region", hvor der sikres sammenhængskraft med god mobilitet og god digital infrastruktur. Bevidst anvend ITS til at fremme mobiliteten på en bæredygtig måde. Samarbejde om at fremme udbredelsen af bredbånd i Nordjylland, ved bl.a. at udnytte de midler og værktøjer, som Staten og EU stiller til rådighed. Anvend digital mobilitet til at fremme nordjydernes mobilitet og sikre optimal udnyttelse af ressourcerne, og samtidig modvirke affolkning af yderområderne.

Kilde: Mobilitet i Nordjylland – de regionale prioriteter, Region Nordjylland og KKR Nordjylland

Udfordring 7: Sikre mobilitet og tilgængelighed via en veludbygget fysisk og digital infrastruktur

Udfordringen for infrastruktur og mobilitet er, hvordan Nordjylland kan sikres som en region i balance, hvor det er muligt at skabe attraktive bosætningsmuligheder fordelt over hele regionen, hvor lokalisering af industri er uafhængig af geografi, og hvor regionen hænger naturligt sammen såvel internt som med Europa.

Anbefaling 7c: Støt op om de nordjyske havne

Regionen bør støtte op om de nordjyske havne, og understøtte de nødvendige udbygninger, der sikrer, at havnene kan styrke deres placering på nationalt niveau.

Kilder: Niras: "Nordjyllands havne - deres betydning og potentiale og Region Nordjylland og KKR Nordjylland: "Mobilitet i Nordjylland – de regionale prioriteter"

Anbefaling 7g: Fokuser på at fremme udbredelsen af bredbånd i Nordjylland

Bredbåndsnettet er en forudsætning for erhvervsudvikling og beskæftigelse i hele Nordjylland. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de nødvendige bredbåndsforbindelser, der gør det attraktivt at etablere og drive virksomhed samt tiltrække turister og indbyggere. Det kan sikres vha. samarbejde om at fremme udbredelsen af bredbånd i Nordjylland, ved bl.a. at udnytte de midler og værktøjer som Staten og EU stiller til rådighed.

Kilde: "Mobilitet i Nordjylland – de regionale prioriteter"

Anbefaling 7f: Udbyg jernbanerne

Strækningerne Fredericia-Aalborg og Aalborg-Frederikshavn skal elektrificeres. I forliget om Togfonden DK anføres, at Hjørring-Hirtshals skal elektrificeres inden 2030. Strækningen Hobro-Aalborg skal hastighedsopgraderes og banen i Vendsyssel og Struer-Thisted skal opgraderes. En bane til Aalborg Lufthavn skal anlægges, som en forlængelse af den nationale fjerntrafik. En ny banegodsterminal i Hirtshals skal anlægges.

Kilder: "Mobilitet i Nordjylland, de regionale prioriteter" og "Togfonden DK – højhastighed og elektrificering på den danske jernbane"

Anbefaling 7e: Fokuser på hurtigere forbindelser ind og ud af regionen

Støt op bag arbejdet for at få etableret en fast Kattegatforbindelse. Fasthold Aalborg Lufthavn som den vigtige nationale og internationale lufthavn, der sikrer nordjyderne hurtige forbindelser til omverdenen.

Kilde: "Mobilitet i Nordjylland – de regionale prioriteter"

Anbefaling 7d: Styrk det overordnede rutenet

Styrk det overordnede rutenet med højere rejsehastigheder, flere afgang og endnu bedre koordinering med andre transportformer. NT bør fortsat anvende offentlige puljer som et effektivt virkemiddel til forbedring af den kollektive trafik. Gennem NT støtte udvikling af 'Den Samlede Rejse'. Letbane i Aalborg skal snarest gennemføres med statslig medfinansiering. I samarbejde med Transportministeriet og DSB vil vi sikre en optimering af den udvidede regionale togdrift og af togtrafikken til og fra Nordjylland. Arbejde for, at der skabes lov hjemmel og økonomi til at inddrage Hobro-Arden i den regionale togdrift.

Kilde: "Mobilitet i Nordjylland – de regionale prioriteter"

Anbefaling 8a: Sikre kvalitet og rentabilitet i turismeproduktet

Turister der søger naturoplevelser og aktive ferier ønsker i stigende grad komfort og kvalitet i den service de finder i relation til deres oplevelser. Dvs. overnatning, spisesteder, cykeludlejning og – reparation, bagagetransport mm. Hele dette servicesegment har brug for et kvalitetsløft. Processen er i gang nogle steder, men kan understøttes yderligere. For at sikre kritisk masse kan lokale samarbejder etableres, som det eksempelvis sker i Gateway Blokhuis. Det er vigtigt at tænke forretningsmodeller og virksomhedsudvikling ind i natur og friluftsliv, da der skal være en økonomisk driver til dette. Godt eksempel er Mountainbike-destination samarbejdet mellem Slettestrand og Comwell i Rebild.

Kilde: Jensen m.fl. "Planlægning i det åbne land, samarbejde om rekreative ruter"

Anbefaling 8g: Udvikle samarbejde mellem kulturliv og virksomheder

Der er et uudnyttet potentiale for samarbejde mellem kulturaktører og den private sektor. Udnyttelsen af dette potentiale stiller krav til kulturaktørerne om at kunne synliggøre deres kompetencer og den værdi, aktørerne kan tilføre private virksomheder.

Kilde: Cowi og Region Nordjylland: "Kulturanalyse - K09"

Anbefaling 8f: Skabe synlighed og eksponering

Der er behov for at skabe synlighed og debat om kulturen i Nordjylland. Det bør derfor undersøges nærmere, hvordan stærkere platforme for markedsføring af kulturtilbud, debat om kulturudbuddet mv. kan etableres.

Kilde: Cowi og Region Nordjylland: "Kulturanalyse - K09"

Anbefaling 8e: Sikker en bæredygtig og smidig trafikafvikling.

Med Regionens rolle som indkøber af løsninger inden for kollektiv trafik, bør det sikres at den kollektive trafik skal tilrettelægges bæredygtigt. I forhold til den generelle trafik, rummer nye teknologier inden for intelligente transportsystemer muligheder for en mere smidig afvikling.

Kilde: Regional Udviklingsplan 2012

Anbefaling 8d: Udvikle fødekæde og talentudvikling

Udviklingen af en talentmasse på kulturområdet kræver en stor løbende tilgang til kreative uddannelser. Der er derfor behov for en bedre koordinering af kurser og uddannelsesudbud på kunst og kulturområdet, for at sikre bæredygtighed og højt niveau.

Kilde: Cowi og Region Nordjylland: "Kulturanalyse - K09"

Anbefaling 8b: Naturen og miljø som kilde til sundhed og trivsel

Undersøgelser viser, at mulighederne for rekreativ udfoldelse i naturen har stor betydning for den enkeltes psykiske og fysiske trivsel, og dermed er det klart, at friluftsliv har en betydning for folkesundheden og samfundet som helhed. Regionen kan med fordel øge sit fokus på kombinationen af natur og sundhed. Dette kan falde indenfor regionens arbejde med folkesundhed og i sundhedsaf-talerne angående bestemte patientgrupper. Også dette giver øget brug af naturen og de faciliteter der bygges op omkring den.

Kilder: Friluftsrådet: "Fakta om friluftsliv" og Naturstyrelsen: "Friluftslivets samfundsværdi"

Udfordring 8: Sikre et attraktivt Nordjylland som forudsætning for fastholdelse og tiltrækning

En attraktiv region yderst vigtigt for at fastholde og tiltrække borgere, virksomheder og besøgende. Det er essentielt med et højt niveau af kultur, aktivitet og kreativitet med fokus på bæredygtighed, synlighed og oplevelse, da Nordjylland udfordres fra mange sider på grund af bl.a. øget konkurrence og ændret demografi.

Anbefaling 8c: Sikre rent vand og natur gennem bæredygtige udviklingspolitikker

En bæredygtig regionalpolitik forudsætter, at miljøet respekteres. EU bidrager til bæredygtigheden ved gennem bl.a. strukturfondene at støtte miljøvenlig teknologi og initiativer til bæredygtig transport, energi og infrastruktur samt initiativer til beskyttelse af vand-, luft- og jordkvaliteten. Den regionale politik bør spille en vigtig rolle ved at støtte arbejdet med tilpasningen til klimaændringer og sikre, at de negative konsekvenser på regionalt plan minimeres. Det kan fx ske via tilpasninger til infrastrukturen, økoinnovation, beskyttelse mod miljørisici og nye markedsmuligheder for virksomhederne.

Kilde: Europa-Kommissionen, Info-regio

Anbefaling 9a: Understøt samarbejde om fælles udfordringer

De europæiske regioner har mange fælles udfordringer, og hvis der skal udvikles effektive løsninger kræver det en samarbejdsbaseret tilgang til både udfordringer og muligheder, bl.a. baseret på udveksling af erfaringer på tværs af grænserne. Klimaændringer, aldrende befolkning, og behov for bæredygtig energiforsyning er således eksempler på grænseoverskridende udfordringer der har direkte indvirkning på regionale og lokale samfund og hvor det kan være givtigt at samarbejde om at finde praktiske og integrerede løsninger.

Kilde: Kommissionens tjenestegrenes holdning til udviklingen af partnerskabsaftale og programmer i Danmark for perioden 2014-2020

Anbefaling 9b: Øg brugen af EU's fonde til finansiering af udviklingsinitiativer og løsning af regionale udfordringer

Nordjylland vil i den kommende strukturfondsperiode modtage færre midler til regional udvikling. På samme tid har EU afsat flere midler til det interregionale samarbejde (Interreg) og dertil kommer store investeringer i Horizon 2020 og forskellige sektorprogrammer. Der er således et stort potentiale i at øge fokus på at hente midler fra disse fonde til at understøtte vækst og udvikling i Nordjylland.

Anbefaling 9e: Mere målrettet information om EU's programmer

Som led i at støtte en øget nordjysk deltagelse i internationalt samarbejde er det vigtigt, at de nordjyske aktører er bevidste om, hvilke muligheder der ligger i EU's fonde og hvad deltagelse i internationale projekter indebærer. Det kræver en målrettet informationsindsats om mulighederne i den nye programperiode 2014-2020.

Kilde: COWI: "Globalisering i Nordjylland"

Udfordring 9: Styrke samarbejdet med udenlandske regioner om internationale udfordringer og fundraising

Der er mange faktorer i omverdenen, der i stigende grad påvirker Nordjylland. Som en lille region med en særlig geografisk beliggenhed har samarbejde med tilstødende regioner og lande stor betydning. Det gælder ikke mindst i forhold til globaliseringens påvirkning af mulighederne for vækst og udvikling.

Anbefaling 9c: Støt nordjyske aktørers deltagelse i internationale samarbejder (netværk, projekter, etc.)

Deltagelse i internationale samarbejder, hvad enten det er netværk, projekter eller andet, giver mulighed for at nordjyske aktører dels kan hente viden og ideer der kan understøtte vækst og udvikling og dels kan bidrage til at synliggøre nordjyske kompetencer og styrkeområder internationalt.

Anbefaling 9d: Understøt innovation og eksport af sundhedsteknologi

Der er et uforløst potentiale indenfor sundhedsteknologi, med en høj produktivitet og innovation, men en lavere eksportintensitet. Regeringens Vækstplan peger bl.a. på eksport af helheds løsninger gennem strategiske partnerskaber. Her kan regionens sygehuse og kommuner være med til at trække de mindre virksomheder i konsortier. Det sker allerede gennem Aalborg Care Consortium med udgangspunkt i Fremtidens Plejehjem. Innovations samarbejder med andre lande kan ligeledes være med til at udnytte det internationale markedspotentiale. Et eksempel er samarbejde med Norge, hvor de er længere fremme mht. hospitalsbyggerier, men kan lære af de danske plejeløsninger. Internationalt anerkendte tiltag som TeleCare Nord, Idéklinikken og sundhedsforskning på flere områder kan både tiltrække udviklingsprojekter udefra og være med til at markedsføre nordjyske løsninger gennem internationale samarbejdsprojekter.

Kilder: Regeringens Vækstplan for sundheds- og velfærdsløsninger, DAMVAD: "Sundhedsteknologi i Nordjylland", Nordic Innovation: "Towards a new innovation policy for green growth and welfare in the Nordic Region"